

SikkerhedsBranchens talepapir til foretræde for Folketingets erhvervsudvalg torsdag 22. april 2021

KASPER SKOV-MIKKELSEN: Goddag. Jeg hedder Kasper Skov-Mikkelsen og er direktør for SikkerhedsBranchen. Jeg repræsenterer de virksomheder, der håndterer kontanter i samfundet, inklusiv de Nationalbankdepoter som Nationalbanken ikke selv driver. Men kontanter handler om meget mere end om få 100 arbejdspladser - og det er det, vi er kommet for at fortælle om på dette foretræde.

ANDERS KJÆRULFF: Jeg hedder Anders Kjærulff og er journalist og privatlivs-aktivist og manden bag hjemmesiden bevarkontanter.dk og ikke mindst en engageret Facebook-gruppe med 25.000 deltagere som jeg vil fortælle om lidt senere - først Kasper.

KASPER SKOV-MIKKELSEN: Vi er her i dag, fordi der er fremsat et lovforslag om ophævelse af revisionsbestemmelsen for kontantreglen, og at det i den forbindelse er blevet foreslået, at kontantreglen opretholdes i uændret form.

Kontantreglen er den regel, der tilsiger, at alle betalingsmodtagere som udgangspunkt har pligt til at modtage kontanter, hvis de også tager imod betaling med for eksempel betalingskort.

Vi ønsker, at kontantreglen skal tilbage til sit oprindelige udgangspunkt, og at særreglen derfor skal ophæves.

Jeg er nemlig oprigtigt bekymret for, at vi er ved at sætte samfundets robusthed over styr. At vi gør os selv sårbare, fordi vi gør det besværligt at bruge kontanter. Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig, at strømmen går med et seriøst nedbrud på de elektroniske betalingsformer som følge, eller at Danmark eller betalingstjenesterne bliver angrebet af hackere eller cyberterrorister. Hvordan skal vi forholde os i sådan en situation, hvis vi ikke har kontanter? Ønsker vi virkelig at gøre vores land så sårbart?

Det giver simpelt hen ikke mening at gøre tilgængeligheden og brugen af kontanter sværere i en krisetid. Det kan godt være, at det koster lidt mere at håndtere kontanter, end at gøre brug af elektroniske betalingstjenester, men vi bør være villige til at betale den pris, det koster, for at være sikker på at have et solidt og sikkert betalingsmiddel. For kontanter ER et solidt betalingsmiddel. Og der er vist ingen tvivl om, at det øjeblik kontanter forsvinder, så bliver der pålagt gebyrer på elektroniske betalinger.

Kontantreglen blev for år tilbage lempet, så man kan slippe for at tage imod kontanter mellem klokken 22 og klokken 06. Og i særligt røveriudsatte områder kan man undlade at tage imod kontanter mellem klokken 20 og klokken 06. Lempelsen blev indført, fordi kontanterne tilsyneladende udgjorde en øget risiko for røverier. Fakta er, at vi har 6 - 7 bankrøverier om året og nogle få hundrede mod butikker. Ifølge Konkurrence- & Forbrugerstyrelsens betalingsrapport fra 2020, blev der samlet set registreret 296.108 misbrugstransaktioner med danske betalingskort i 2019. Hertil kommer identitetstyveri, svindel, hvidvask, falske netbutikker osv. Og lad mig så lige i samme ombæring gøre opmærksom på, at listen over røveriudsatte områder ikke er blevet opdateret siden 2017. Og i øvrigt omfatter områder, hvor der heller ikke før 2017 har været røveri i årevis.

Vi kan hurtigt blive enige om, at vi selvfølgelig skal beskytte virksomheder mod røverier. Der er bare intet, der tyder på, at lempelsen har haft nogen som helst effekt på antallet af røverier. Ifølge rapporten fra Erhvervsministeriet til dette udvalg i anledning af evaluering af kontantreglen, er antallet af røverier faldet jævnt med cirka 60 % siden 2009. Erhvervsministeriet konkluderer faktisk selv, at der ikke kan konkluderes en entydig effekt.

Til gengæld har lempelsen generet borgere, der enten ønsker at betale kontant eller ganske enkelt ikke har andre muligheder. Desuden er der udviklet teknologiske løsninger, hvor virksomheder kan håndtere kontantbetalinger trygt og sikkert.

Omkring selve håndteringen af kontanterne kan jeg sige, at vi i over 10 år har haft en dansk standard, DS 3999, der er så skrap, at Fort Knox kommer til at virke forældet. Der er ikke lykkedes et røveri mod en pengetransport i mange år, og vi har ikke haft et røveri mod et kontantcenter, der hvor man tæller pengene og sætter dem i omløb igen, siden 2008.

For nylig præsenterede regeringen så et nyt lovforslag i forbindelse med hvidvaskloven, der lægger op til at sænke loftet over lovlige kontantbetalinger fra 50.000 kroner til 20.000 kroner. Et forslag, der, hvis det stemmes igennem, vil besværliggøre brugen af kontanter yderligere, og vil betyde, at jeg ikke kan spare op til børnenes konfirmation eller en ny racercykel i kontanter, hvilket mange gør af penge der er betalt skat af, ikke mindst nu, hvor det koster penge at have pengene stående i banken. Det er jo fuldstændig uforståeligt, at man, fordi Danske Bank og andre hvidvasker milliarder - vel at mærke elektronisk - gør almindelige mennesker, der sparer op af deres løn i kontanter til kriminelle.

Vi bilder jeg ikke ind, at der ikke foregår sort arbejde. Men hvis det er sorte kontanter, man vil til livs, så må man da gå målrettet efter sort arbejde frem for at kriminalisere helt almindelige mennesker og gøre deres hverdag mere besværlig. Løsningen er ikke at afskaffe kontanter - for det vil gå ud over os alle sammen - også jer.

Og hvis man er bange for kontanter i forbindelse med terrorfinansiering og anden alvorlig kriminalitet, så skal man starte med at forbyde Bitcoins og andre krypto-valutaer for ifølge en lang række internationale medier er det de kriminelles foretrukne betalingsmiddel.

Hvis man virkelig vil gøre noget ved de superkriminelle, så skal man forbyde elektroniske betalinger og overførsler. Må jeg bare nævne, at de over 12 milliarder, der blev svindlet fra Skat blev overført elektronisk. Hvis Sanjay Shah jævnlige parkerede i en lastvogn udenfor Skat og begyndte at fylde den op med læssevis af kontanter, mon der så ikke ville være nogen, der var begyndt at undersøge, hvad der foregik før der var forsvundet 12,7 milliarder?

Det er lempelsen af kontantreglen og lovforslag som det nævnte, der langsomt, men sikkert er med til at sluse kontanterne ud af vores samfund. Og er det virkelig sådan et samfund, vi ønsker? Hvis vi fortsætter i den samme gænge, vil vi langsomt afskaffe vores egen valuta, men vi vil fortsat skulle håndtere euroen her til lands. Og nu vi er ved euroen, så undrer det mig, at vi i Danmark tilsyneladende har en helt anden tilgang til kontanter, end Den Europæiske Centralbank, der på deres hjemmeside kalder kontanter nødvendige og inkluderende og at kontanter samtidig beskytter folks privatliv. Måske derfor er kontanter fortsat det foretrukne betalingsmiddel i mange europæiske lande.

Lad mig understrege, at vi ikke er imod digitale løsninger eller teknologisk fremgang. Vi kunne godt tænke os, at de var lige så sikre som kontanter. Men det er godt, at vi også har muligheden

for at svinge dankortet eller bruge mobilepay, så længe det ikke er de eneste muligheder for at betale. Derfor undrer det mig, at bankerne har så meget imod kontanter.

Og derfor vender jeg tilbage til det, jeg begyndte med - nemlig min bekymring om, at vi er ved at sætte samfundets robusthed over styr. Først besværliggør banken at man kan få sine egne penge udbetalt i kontanter, men når det så lykkedes, så fortsætter detailhandlen udsultningen af kontanter, når de på alle tænkelige måder opfordrer kunderne til IKKE at betale med kontanter, fordi de gerne vil spare en krone pr. betaling. Skal vi virkelig sætte samfundets robusthed over styr for det?

Hvis man bliver ved med at udsulte kontanterne, vil pengeforsyningen, som mine medlemmer står for, bryde sammen fordi der er for få til, at det kan bære en branche.

Sker det først, bliver det meget svært og meget dyrt at få den tilbage. Det er de ved at indse i Sverige, hvor Riksdagen har lovgivet og tvunget bankerne til at opretholde en infrastruktur omkring kontanter.

For os handler det om, at vi skal sikre danskernes tryghed, og det gør vi ved at have et stabilt, fungerende alternativ til digitale betalingsløsninger. Jeg er sikker på, at de fleste af os kan se fornuften i at beholde kontanterne som et solidt betalingsmiddel.

Når man installerer en elevator i et højhus, så river man jo heller ikke trappen ned. Elevatoren er virkelig smart, men når det brænder, har man brug for trappen.

ANDERS KJÆRULFF: Jeg fortsætter ned af trapperne, for dem går brugerne af bevarkontanter.dk og ikke mindst vores Facebook-gruppe rigtig meget på - i overført betydning lider flere af elevatorskræk og andre har igen haft uheldige oplevelser med elevatorer, der sad fast, mens huset brændte.

For de mennesker handler det om frihed: Om retten til at styre sine egne penge, at kunne overskue sit forbrug at kunne give kontante gaver - og ikke bare en kold overførsel via mobilepay.

Sikkerhedsbranchen har lavet en repræsentativ undersøgelse af danskernes forhold til kontanter. Undersøgelsen er udført af Userneeds for SikkerhedsBranchen i april 2020 og er baseret på 1000 forskellige deltagere. Undersøgelsen er besvaret af et repræsentativt udsnit af befolkningen. 74 procent ønsker IKKE et kontantløst samfund. Det gælder også de unge - her er tallet 68 procent. Og 3 ud af 4 vil have muligheden for at trække deres egne penge ud af bankerne. I kontanter! Noget der faktisk sker i stor stil allerede, hvilket salget af pengeskabe vidner om.

Af undersøgelsen fremgår det også, at for en halv million danskere er kontanter simpelthen det foretrukne betalingsmiddel.

Vi ved godt, at mange danskere ikke bruger kontanter i samme omfang som tidligere. Det, er der flere gode grunde til - ikke mindst bankernes modvilje mod det, der ikke kan gebyrlægges og datamines og som betyder, at der møder rigtige mennesker op i bankerne, med rigtige penge, der skal behandles og tælles og redegøres for.

Det regnes for besværligt og dyrt, og det er det også. Men det er altså også det, man har haft bankerne til altid. Lige nu er det bankerne, der bestemmer, hvordan vi må bruge vores egne penge.

Jyske Bank nægter for eksempel at modtage og udbetale 1000 krone-sedler - med den arrogante og inkriminerende begrundelse, at det kun er kriminelle, der bruger den slags. Jeg mener, det bør være politikerne, jer, der sikrer, at borgerne kan bruge deres penge som det passer dem - kontant eller digitalt, det er alt sammen kongens mønt jo - også 1000 krone-sedlerne!

Pressen har haft et par meget sigende historier om helt almindelige mennesker, for hvem kontanter betyder noget. Ingen af dem arbejder sort eller er kriminelle.

Den ene er pølsemand. Pølse-Erik hedder han. Han foretrækker i den grad, at folk køber deres hotdogs kontant. For de elektroniske løsninger koster ham penge. At kunne modtage kreditkort koster ham 25.000 kroner om året! - 3,50 kroner per handel!

Den anden er kok og han modtog 52.292 kroner for et job - i kontanter fra en stor familiefest. Dem satte han i banken og så tog han på ferie og så var helvede løs - og hans kone fik besøg af politiet - fordi det var 1000 kroner mere end grænsen for hvad hvidvaskloven tillader - den grænse regeringen nu ønsker nedsat til 20.000 kroner.

Det er da åndsvagt? Og uværdigt, ikke?

Der er især tre svage grupper, der har brug for kontanter. De svage, de gamle og de IT-blinde. De sidste er der ikke ret mange, der taler om, men godt 10 procent af den voksne befolkning forstår ikke og kan ikke bringes til at forstå eller bruge computere. Det er gode nok mennesker og de passer deres arbejde, men de forstår ikke computere og det er dem, der sidder og sveder på bibliotekerne og spilder bibliotekarernes tid, efterhånden som vi tvinger mere og mere digitalisering ned over hovederne på dem.

De gamle har jo typisk dårligt syn eller andre skrøbeligheder, der gør det vanskeligt for dem at bruge en smartphone og der plejer vi at sige, at jo, det er jo bare de gamle, de har aldrig kendt computere og når de dør, så kan alle finde ud af det. Men vi glemmer en ting: Vi bliver selv gamle. Vi får blodpropper, rystende hænder og svagt syn. En skidt hukommelse måske? Ikke noget godt udgangspunkt for smartphones og kort.

Og så er der de hjemløse og socialt udsatte. De færreste af dem har en bankkonto. Og hvis de har én, er det svært for dem at holde på et kreditkort. Herhjemme har bankerne monopol på udbetaling af sociale ydelser, men det valgte man at se stort på i november sidste år, hvor de lukkede alle kontantkasser og sendte kunderne ud på gaden til automaterne - hvilket så betyder, at der er færre automater til alle. De hjemløse var der ingen plan for. Det er der nu - eller rettere - der er en plan for københavnske hjemløse.

I Nordea og Arbejdernes Landsbank kan de allernådigst få lov at hæve deres egne penge. I et tidspænd på 45 min. To gange om måneden. Og de skal bestille beløbet på forhånd... telefonisk.

Tænk over hvor svært det er for en psykisk udfordret eller en misbruger uden telefon? SUK siger jeg bare - og gentager: Det her er kun for hjemløse i København. De andre, de må sejle deres egen sø.

Men det er ikke kun et tilbageslag for de hjemløse - det er et tilbageslag for os alle borgere, der ikke kan have kontanter - og det er jo trods alt vores egne penge.

Som Kasper var inde på, er det danske forhold til kontanter ret enestående, når man ser på EU's forhold til EUROEN som kontanter - den fysiske euro regnes for at være afgørende for inklusion

og for at sikre ældre, fattige og svage borgeres ret til at betale med egne penge og der er ingen planer om at udfase EUROEN, hvilket vil sige, at skulle bankerne lykkes med at fjerne KRONEN, så bliver de tvunget til at tage sig af EUROEN - er det det, vi vil?

Imens vi roder med et problem, der ikke findes, kontanterne, ja så har de kriminelle bander fundet andre græsgange: Bitcoins og krypto-valuta er det der bruges, når man laver et ransomware-angreb, hvor man låser alle filer i en virksomhed - løsesummen afleveres ikke i kontanter, men elektronisk - i elektroniske valutaer - der straks hæves og flyttes og forsvinder fra jordens overflade. Det kommunistiske diktatur i Nordkorea foretrækker ifølge internationale medier at gemme deres penge i bitcoins. Det kan man så tænke lidt over.

Det handler om frihed det her, synes brugerne af Bevar Kontanter og vores Facebook-side. Om retten til at bruge sine egne penge uden at banken eller algoritmerne følger med og profilerer én. En hver elektronisk betaling er nemlig også sporbar og kan derfor bruges til kunde profiler - eller til at holde øje med hvad borgerne køber.

Kontanter er sidste anonyme bastion, hvor ingen andre, end den, der giver, og den der modtager pengene, kender til transaktionen - man kan ikke profileres af en hund eller en tudse, man kan ikke mistænkeliggøres eller udskammes - man kan bruge sine penge som det passer én - er det ikke et rimeligt ønske. Selvfølgelig sker der forbrydelser med og mod kontanter, men det er forsvindende lidt i forhold til elektronisk svindel. Så hvorfor har vi så meget imod kontanter?

Jeg vil også minde om FN's rapport om digitalisering, hvor man skriver, at det er vigtigt, at man ikke bare bruger ny teknologi til kontrol og effektivisering, men til at udvikle og forbedre velfærdssamfundet.

Med begrænsninger af brugen af kontanter går vi Big Techs-ærinde. Det er ikke nogen hemmelighed, at firmaer som google og elektroniske pengebehandlere som VISA, Apple Pay og PayPal i den grad arbejder på at få afskaffet kontanter - man kan ikke få data ud af kontanter, men man kan få penge ud data. Og man kan ikke lægge gebyrer på en overførsel af klingende mønt.

Det handler om frihed. Om retten til privatliv, retten til ikke at skulle stå skoleret i banken, hvis man har købt smøger eller sprut. Og om muligheden for at give sit barn en 100-lap til is og sodavand eller en konfirmationsgave i knitrende kontanter i stedet for en mobilepaykvittering.

Om retten til at være menneske - og menneskelig.

Digitalt er kommet for at blive, men det er det analoge, vi mennesker består af.

KASPER SKOV-MIKKELSEN: For at opsummere, så skal der være plads til alle mennesker. For os handler kontanter om samfundets robusthed, privatlivsbeskyttelse og beskyttelse af de svage og sårbare. Kontanter er en vigtig del af samfundet, og det handler om vores allesammens velfærd.

Det håber vi, I vil være med til at bevare.

Tak for ordet.